

Сусьцігі двух блёкаў

Гісторыя з амэрыканскім разведваль- насьці самалётам У—2, выклікала ў за- ходній прэсе шмат камэнтараў. Зьяў- ляючы таксама і артыкулы, якія пада- юць шырэйшыя інфармацыі аб развед- вальнай дзейнасці Задзіночаных Шта- таў у Савецкім Саюзе пры дапамозе пры- гадавых самалётаў У—2. Прыкладам, нямецкі тыднёвік „Der Spiegel“ падае, што фатаграфічная апаратура, якой бы- ли абсталяваны амэрыканскія развед- вальнія самалёты, настолькі чулая, што

з дзесяці кіляметраў вышыні на фата- здымках можна дакладна распазнаны- ка кожную галоўку цівіка; з пятнаццаці кіляметраў вышыні на фатаздымках можна прачытаць назоў газеты; з дванадццаці кіляметраў — можна разрозніць кажны сълед, у сънезе; з 25 кіляметраў — можна адровыніць чалавека на са- макаде ад пешахода.

Пры пералёце над дадзенай тэрыторы- яй, самалёт толькі У—2 фатаграфуе за- чатыры гадзіны пасля 780 кіляметраў шырыні і 4300 кіляметраў даўжыні. Калі верхні маскоўскому радыё, якое нядайўна падало, што Задзіночаныя Штаты на працягу апошніх гадоў зрабілі 113 таіх палётаў праць тэры- торыю Савецкага Саюзу, дык можна са- бе ўяўіць, што ўся тэрыторыя Савецкага Саюзу сфатаграфавана амэрыканскімі разведвальнімі самалётамі.

Дакладнасць гэтых фатаграфій не- аспречная. У сваім выступленыі пра- радыё ў тэлевізію прэзыдэнт ЗША Ай- зенгаўэр паказаў у тэлевізіі, як прыклад, здымак амэрыканскай паветрана-мор- скай базы Сан Д'его, зроблены самалё- том У—2 з вышыні больш як 20 тысяч метраў. На гэтым здымку голым вокам можна разрозніць на толькі авіяматку ў порце Сан Д'его, на толькі лётнішча з пасадачнымі палосамі, але нават аўта- мабільныя паркі з пасобнымі аўтамабі- ламі, дзе заўважыны навет ліній, якія размыжаюцца ў асобных шэрагах аўта- мабілю.

Як ведама, акцыя разведвальныхных па- лётаў У—2 пачалася пасля таго, як Хрущчоў адкінуў прапанову «адкрытаага неба». Айзенгаўэр, — прапанову якую прадбачала паветраную кантролью на базе ўзаемнасці. Цяпер Хрущчоў абы- наўчвае Задзіночаныя Штаты ў шпі- нах, і падае інцыдэнт із збіткі амэ- рыканскім самалётам У—2 як прыгыну зрыву нарады ў Парыжы. Амэрыканцы адказваюць, што Савецкі Саюз можа па- хваліцца — хоць і ў іншай форме — на меншай сеткай шпіяняжу. Да гэтага Амэ- рыканцы дадаюць, што іхная развед- вальная дзейнасць пры дапамозе ак- цыя самалётам У—2 служыла толькі аба- ронным мэтам. У выніку агрэсіі су- праць Задзіночаных Штатаў, — кажуць яны — у выніку разведвальнойной дзей-

насці самалётам У—2 Амэрыка ня будзе месца патрэбы весьці татальну атамную войну «у́сьляпую», — якія будзе мец пат- трэбы бамбардаваць без разбору важней- шыя цэнтры СССР. У адваротным вы- падку паяцрелі-бі сотні тысяч, а то і мільёны цывільнага насельніцтва. На падставе-ж атрыманых дадзеных з фа- тадыма, Задзіночаным Штатам веда- мы ўсе важнейшыя цэнтры ваенна- га характеру, якія, у выпадку контрудара, былі-бі зынічаныя бяз значных шкодаў на- дадзе.

Няма патрэбы й казаць, што магчы- масць таго, розыгрышу нясе небясь- пеку для цлага съвету. Паяцрела-бі пры гэтым нямала і Беларусь, якая, у сілу сваёй геапалітычнага палажэння звязалася дасюль — і, у плянах цяре- рашніх акупантаў — разглядаеца і да- лей, як поле розыгрышу ў эвентуаль- ным канфлікце. Паводле пайнфармава- ных колаў заходняга съвету, уладжань- ні запуску ракетаў размешчаныя як- раз на «ўскрайках» савецкіх імперыі — у Літвінскі, Беларускі і Украінскі ССР. Хрущчоў — ці пад нейкім ім'ем, ці з сваёй волі — стаў на небясьпечныя шляхі. Зрэб' им Парыскай нарады ад- кідае цэлы съвет на пазыцыі на толькі халоднай вайны, але й ставіць абодва білікі на мяжы «гарачаі». У сувязі з гэтымі цэлымі съвет ставіць пытаныне пра судносці сілаў дэмакратычнага і камуністычнага блёкаў — судносці, якія могуць пастаравіць аб тым, ці адважыцца камуністычны блёк на ваенную агрэсію, маючы абрунтуваныя надзеі ёс- таў гэтымі.

Арганізацыйныя змены, якія адбыліся ў выніку каардынацыі дзейнасці трох амэрыканскіх відаў зброяў — на- земных, паветраных і ваенноморскіх сі- лаў — паказваюць на зусім новую так- тику. Амэрыканцы цяпер ня гоняцца за прапагандовымі эффектамі, як Саветы. У супрацьвугу им, уся іхнай энэргіі вылилася ў вельмі эфектуўную, але з пра- пагандовага гледзішча непрадуктывную праекці. Задзіночаныя Штаты пачалі разглядаць палёты ў міжкляністную пра- стору, як «ядорак абароны свае краіны». Даслошнія «спутнікі», «лунікі», «ж- сліроры», «дысковеры» і «піянеры» да- лі вельмі вартасныя навуковыя вынікі, але із стратэгічнага гледзішча яны звязаюцца мінімальными. Савецкіх посыпе- хі ў гэты галіне даказалі іхнія дася- гненні ў справе ракетнай тэхнікі й кі- раваньня на адлегласць — але больш нічога.

Абставіны звязніліся, калі Амэрыкан- кам з першага красавіка сёлета ўдалося запусціць выміральную прыладу «Ты- рос I» на арбіту вакол Зямлі. У гэтым спадарожніку звязнічнае фатаграфіч- ная камара, пры дапамозе якое фатаграфі- чаўца вельмі добра замаскаванае — гэта не звязнічца перашкодай для «Мідасу»: струмень страшнай гарачыні, якія су- праваджвае запушчаную інтарктынэн- тальну ракету падчас першых пляцёх хвілін пасля сінага старта ня можа скаваць ад гэтага «інфрачырвонага» вока». То, што гэты амэрыканскі штучны спадарожнік «Мідас» заўважыў, ёс- таў да нарады на працягу некалькіх сэкундаў на земных станцыях.

Перад тым, як Геафізічны год пачаў сусветнае спаборніцтва ў галіне зава- явання сусветнай прасторы, Амэры-

канцы былі за пэўныя свае перавагі. Яны ня бралі пад увагу перасыярогаў, якія выказавала іхнай разведвальнай службай. Тым большы быў шок, калі Саветы запусцілі свой першы спадарожнік зямлі 4 кастрычніка 1957 году. Пра- цынкі, якія Амэрыканцы на бралі пад- падку паяцрелі-бі сотні тысяч, а то і мільёны цывільнага насельніцтва.

Мінула ня мала часу, пакуль Пэнта- гон, прымушаны прэзыдэнтам Айзен- гаўэрм, распрацаўвав новую тактыку ў гэтых сусьцігах у сусветным маштабе. Бязумоўна, пастаўона ў гэтым пытаныні не могла быць прынятая лёгкай, таму што яна азначае адмову ад выработанай паказнога характару з вялікім прапагандовымі эффектамі, аднак з малым на- ковым вынікам. У гэтай галіне Амэрыканцы пакінулі светам чистыя поле. За апошнія 18 месяцаў не рабілася паваж- нага націску на падарожнікі ў кірунку плянітаў, хоць публістычнай кампа- ніі ў гэтай галіне на спынялася.

Арганізацыйныя змены, якія адбыліся ў выніку каардынацыі дзейнасці трох амэрыканскіх відаў зброяў — на- земных, паветраных і ваенноморскіх сі- лаў — паказваюць на зусім новую так- тику. Амэрыканцы цяпер ня гоняцца за пропагандовымі эффектамі, як Саветы. У супрацьвугу им, уся іхнай энэргіі вылилася ў вельмі эфектуўную, але з пра- пагандовага гледзішча непрадуктывную праекці. Задзіночаныя Штаты пачалі разглядаць палёты ў міжкляністную пра- стору, як «ядорак абароны свае краіны». Даслошнія «спутнікі», «лунікі», «ж- сліроры», «дысковеры» і «піянеры» да- лі вельмі вартасныя навуковыя вынікі, але із стратэгічнага гледзішча яны звязаюцца мінімальными. Савецкіх посыпе- хі ў гэты галіне даказалі іхнія дася- гненні ў справе ракетнай тэхнікі й кі- раваньня на адлегласць — але больш нічога.

Абставіны звязніліся, калі Амэрыкан- кам з першага красавіка сёлета ўдалося запусціць выміральную прыладу «Ты- рос I» на арбіту вакол Зямлі. У гэтым спадарожніку звязнічнае фатаграфіч- ная камара, пры дапамозе якое фатаграфі- чаўца вельмі добра замаскаванае — гэта не звязнічца перашкодай для «Мідасу»: струмень страшнай гарачыні, якія су- праваджвае запушчаную інтарктынэн- тальну ракету падчас першых пляцёх хвілін пасля сінага старта ня можа скаваць ад гэтага «інфрачырвонага» вока». То, што гэты амэрыканскі штучны спадарожнік «Мідас» заўважыў, ёс- таў да нарады на земных станцыях.

У камеры свайго артыкулу «Зюдойчэ Цайтунг» прыходзіць да выніку, што гэта дасягненне Амэрыканцаў у галіне папярэджанія «нечаканага нападу» можа ў канцальном выніку прымусіць савецкіх кіраўнікоў прыняць пропановану Айзенгаўэра аб «адкрытым небе».

З запускам «Міда-у» — першага спадарожніка зямлі, які служыць выключна мэтам абароны — палітыка «адкрытыага неба» зрабіла вялікі крок наперад. «Зюдойчэ Цайтунг» піша: «Ня так важна, пачаў задзіночніца вакол Амэрыкі, як наймагутнайшай цвярдыні перад агрэсіўнымі пасяганнямі». Амэрыканцы пакінуў савецкіх загрозы, якія ціньшыя пачаў задзіночніца вакол Амэрыкі, як наймагутнайшай цвярдыні перад агрэсіўнымі пасяганнямі. Амэрыканцы пакінуў савецкіх загрозы, якія ціньшыя пачаў задзіночніца вакол Амэрыкі, як наймагутнайшай цвярдыні перад агрэсіўнымі пасяганнямі.

ул. Н.

Пад знакам атакі супраць ЗША

(Заканчыные з 1-ай бач.)

віцкую небясьпеку й пысяхлягічна раз- гаўра дэмакратычнай партыя выкарь- збройваў грамадзтвы вольнага съвету. стóвае ў сваёй выбарнай кампаніі і канфэрэнцыяй на найвышэйшай узроў- ні ў Жнёне летам 1955 году, дала Савецкага Саюзу магчымасць прапанініці Айзенгаўэру, тым на меней уся амэ- рыканская атамія адназгодна й становіча- дадзіла палітыку ўступак і дамагаеца больш цвёрдай і становічай палітыкі ў дачыненіі да Савецкага Саюзу.

Падобны настроі выразна зарыса- ліся ў Лёндане і Парыжы. Усе палі- тычныя фракцыі ў Ніжнім Палаце ап- рабавалі пазыцыю Макміліана ў Пары- жы, а ў Парызі Працы наступіў раптоў- ны зварот у карысны для Захаду кі- рунку. Яшчэ нядайна йснавала небясь- пека што прафесіялы накіндуць Парызі Працы палітыку аднабокага разбрэй- ния шляхам адмовы ад атамнага аружжа. У практицы гэта вяло-бі да выхаду Вя- лікабрытаніі з сістэмы Атлантычнага пак- ту. Перад тым сумным лёсам выра- таваў Вялікабрытанію Хрущчоў. Толькі дзякуючы яму наступіў грунтоўная змена ў настроіх лейбрыстык, што іх- ні лідер Гайтскэль здабыў на зэльдзе прафсаюзу гарадзкіх работнікаў пойны дэвер для сваёй палітыкі вернасці НАТО і захаванія Вялікабрытаніі разам з сістэмамі саюзнікамі атамнага збра- зенія.

Гэтак сама й прэзыдэнт Дэ Голь у сва- ей промове 31-га траўня, абвінаваціўши Хрущчова за зрыў Парызі канфэрэнцыі, запеўніў, што Францыя астаетца- ца вернай Атлантычнаму саюзу ў яшчэ больш узмоцніць сваю становічасць у варбарнай акцыі вольнага съвету.

Камуністычны пераход у Чэхаслава- вачыніе ў 1948 годзе, зайніцыянены й спусмансі Савецкім Саюзам, спрыгы- ніўся да паштансанія Атлантычнага пак- ту. Гэтак сама цяпер супраць Амэрыкі здзэмаскавалі ўзвесі хвальш каэзтэнційнай палі- тыкі Савецкага Саюзу ў прывялі да ўзмацненія адзінства й становічасці вольнага съвету ў ваблічы савецкіх загрозы.

**НІВОДНАЯ НАЦЫЯНАЛЬНАЯ,
ТАВАРЫСКАЯ І СІМЕЙНАЯ
УРАЧЫСТАСЦЬ НЕ ПАВІННА
АДЫЦЦА БЯЗ ЗБОРУ СЯРОД
ПРИСУТНЫХ АХВАРАУ НА
ВЫДАВЕЦКІ ФОНД
«БАЦЬКАЎШЧЫНЫ!»**

Уладзімер Глыбінны

24-ы гадзіны Боба Браўнэла

(Заканчыные)

Апошнія словаў сваёй споведзі Боб выказаў гэта ўздымна і голасна, што ў суседнім пакоі прачынліўся дзеці. Том і Джэні выбеглі ў гасцінцу. Боб адрэзкаваў прадаблівіа скаваўнікі і пададзіў дзецінам пакоі на незнаёмага, а Том ужо разгняў саюз разаспансаць і што-раз сымляй пазіраў у прыветліві твар Боба.

— О, якія мілья дзеткі! — праказаў ён з шчырым захапленнем. — Гэта-ж нач, а вы на съпіц! Вам-жа пара спаўн! Ужо ўсе курачки даўно паснулі. А заадно і ўсе малыя дзяячуткі і хлопчыкі даўно ўжо салодкі сны бачаць. Трэба-ж і вам цешыцца начніцай казкай пра верабейку, што прыносиць залатыя зярніткі ўсім паслухаменным дзеткам!

Малыя стаялі ў непаразумені і пазяячоюць церлі свае разаспанные вочкі. Джэні з-за братавай съпінкі кідала недаверлівія але цікаўныя позіркі на незнаёмага, а Том ужо разгняў саюз разаспансаць і што-раз сымляй пазіраў у прыветліві твар Боба.

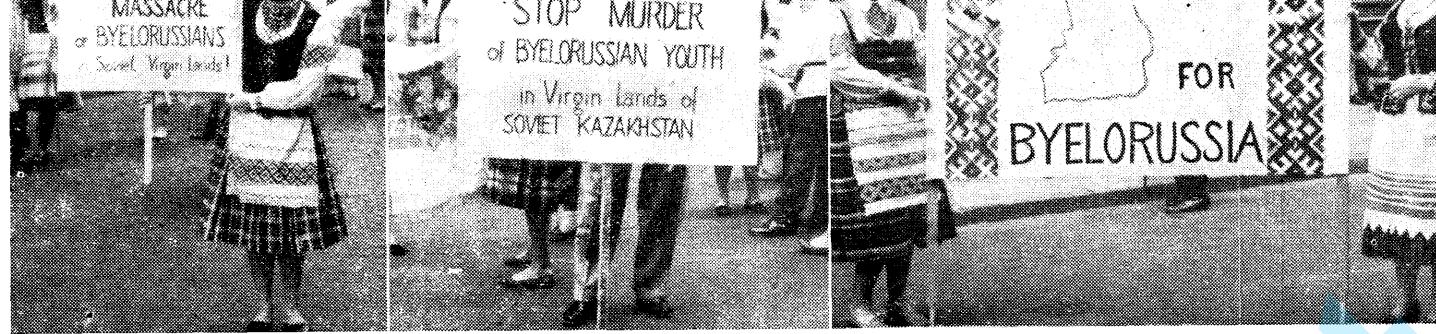
— Ну то бяжыще хутчай у пасыцельку, пакуль яна яшчэ не прастыла, а заўтра я вам такую казку разкажу, што вы і пальчики абліжыце.

30-га красавіка сёлета ў вапошнюю суботу перад першамайскім камуністычным сіяцтвам адбыўся як і што-году ў Нью Ёрку Парад Ляяльнасьці. Гэта ўжо 21-шы парад ладзінь Арганізацыя Ветэранаў Замежных Войнаў. Па найбольш эксклюзіўнай вуліцы Нью Ёрку — 5-ай Авенідзе машыравалі тысячи ўдзельнікаў параду. Здавалася-б, што з цягам часу можна-б было спадзявацца менш колъкансага ўдзелу ў парадзе, але рэчаінасьць гаворыць іншае. Сёлета прыняло ўдзел ў Парадзе больш за 25 000 асоб у Нью Ёрку, а ў Брукліне ў такім-жа парадзе ў той самы дзень 13 000. Гэта значыла болей, як у мінулым годзе. Гледачу было крыху менш, з прычыны халоднаса наядвор'я, ды таму, што радыё прадбачвала дождж (каля 100 000).

Беларуская група брала ўдзел ў парадзе ў Мангтане. Беларусы рэпрэзентаваліся вельмі добра. Апранутыя пераважна ў сваю нацыянальную вопратку несылі сваю сіцягі, эмблемы: плякаты, выступалі адзінай беларускай групай.

Тут трэба сказаць, што зусім на часе была ініцыятыва Згуртаваныя Беларускае Моладзі, якая прыгатавала новыя пратэстцыйныя плякаты. Тут у свабоднай краіне беларуская моладзь доманістравала супраць забойстваў і зьдзекаў над моладзій Казахстане, плякаты дэмакавалі забойцаў беларуское моладзі (гледзі фотадымкі).

Прыгожы новы плякат з усё тым са-мым актуальным патрабаваннем свабоды несылі сібрóўкі Беларускага Жаночага Згуртавання. Вельмі прыгожы рэпрэзентаваўся сіцяг беларуское рэлігійнае моладзежавай арганізацыі з гэрбамі.

Новыя плякаты на сёлетнім Парадзе Ляяльнасьці: два першыя плякаты Згуртаваныя Беларускае Моладзі й трэці — Беларускага Жаночага Згуртавання ў Нью Ёрку

Фота М. Казлькоўскага

На чале паходу несылі сіцягі, далей плякаты з назовамі арганізацыяў. Вельмі добрае ўражанье рабіла група моладзі, усе ўдзельнікі якое выступілі ў прыгожай нацыянальнай вопратцы. Ра-зам з моладзьдзю машыравалі ў дзені.

Асобнай групай выступалі беларускія арганізацыі з Сайт Рынэр: Беларускі Кангрэсавы Камітэт, Саюз Беларуск-Амерыканскія Моладзі. Яны занялі месца перад нашай калёнай, дарма, што ім было прызначана месца недзе іншай. Дык атрымалася так, што Беларусы стварылі адну беларускую вялікую групу. Вельмі было прыемна выступаць адзінаму супольным фронту паміж іншых нацыянальных групай. І толькі на карысцьца нашага вызвольнага змаганняня такія супольныя выступленны.

І міжволні машыруючы ў такай вялікай «агромістай грамадзе» прыходзілі на думку праўдзівія слова нашага прадро-ка Янкі Купалы з вершу «А хто там ідзе». Ішлі Беларусы і несылі яны «кры-ду сваю... на худых плячох, на ў крыві руках» і несылі яе «на съвет цэлы»...

Ці-ж не гаварылі плякаты аб тэй ад-вечнай крýдзе нашай, аб зрабаванай свабодзе, ці-ж не сіцякалі крывёю за-катаўанае моладзі нашыя плякаты-пра-тэсты? І ці-ж не глядзелі на гэтых на-шыя плякаты тысячи юношэў і дзяўчын-кія прызных вачей?

Парад вялі выдатныя прадстаўнікі амэрыканскага грамадства, як губэрна-тар нью-ёрскага штату Н. Рокэфэлер, мэр гораду Нью Ёрку Р. Вагнер, кардынал Ф. Спэльман, міністар школынцтва й ін-шыя выдатныя й заслужаныя грамадзя-

ні. Яны дайшлі да ганаровае трывуны ў занялі на ёй месцы, каб прымаць парад.

З Беларусаў на трывуне былі: Яго Прасвяціцтва Уладыка Васіль, Ай-цец Хведар Данілюк, Прэзыдэнт Рады Беларускай Народнай Рэспублікі Сп. М. Абрамчык, Генэрал Ф. Кушаль.

У газэце «Нью Ёрк Таймс» на другі дзень была зьмешчаная вялікая спра-ваздача з прагненем параду і ў пералічын-

шматлікімі рэпартарамі й фатаграфамі. А некалікі дзён пасля параду з Галоўнае Кватэры Ветэранаў Замежных Войнаў прыйшла на адрес Сп-ра Д. Клін-цэвіч адумысловая падзяка Беларусам за такі шматлікі і эфектуўны ўдзел беларускіх груп.

На гэтым трэба было-б і закончыць справа-дзачу — але (вось ёсьць-ж такое съціплае слова) просіцца адна дыгра-сія, адна звойгага, якую магчымы і спра-вакаваў адзін наш вельмі паважаны Беларус — ветэран. Ен ія быў на парадзе і на маё прынаходнае запытанне чаму? — адказаў: «Гэта ўжо перастала на мяне дзейнічаць, перастала імпаваніца — вось даўней ў 1950-51 гадах дык я яшчэ пера-живаваў нейкую эмоцыю, калі машыраваў, а цяпер — не, я не хаджу».

Вельмі шкада, што некаторыя нашыя эмігранты так разважаюць, а тым больш быўлі вайскову.

Прымаць ўдзел у такіх дэманстрацыях авабязак кожнага Беларуса, гэта малы, вельмі малы наш уклад у наш су-поплы фронт вызволенага змагання, і без эмоцыі, а толькі з любасці і ўдзяч-насьці да свае Бацькаўшчыны-Беларусі мы павінны быць там, дзе нешта робіцца на яе і нашага паняволенага народу ка-расыцы.

І напэўна не эмоцыя кіраваўся, прыкладам, кардынал Спэльман, які машыраваў у парадзе, а хрысціянскай лю-басці да тых мільёнаў паняволеных камунізмам народаў, у тым ліку і нашага беларускага народу.

І ці— эмоцыі шукалі тыя 80-цігадо-вые ўдзельнікі паходу (а былі і такія ся-род беларускіх груп), якія з трудам пасыпявалі машыраваць за моладзі, але

(Заканчэнне на 4-ай бачыні)

Група Беларускага Жаноцка га Згуртавання ў Нью Ёрку

Фота М. Казлькоўскага

Група Згуртавання Беларускае Моладзі ў Нью Ёрку

Фота М. Казлькоўскага

Ф. Кушаль

БІТВА ПАД ГРУНВАЛЬДАМ

Сёлета ўлетку прыпадаюць 550 ўгодаў бітвы пад Грунвальдам, якая адбылася 15-га ліпеня 1410 году. У гэтай бітве злу-чаныя армія Вялікага Княства Літоўскага пад камандой вялі-кага князя Вітаўта й армія польскай пад камандай караля Ула-дышлавія Ягайлы 15-га ліпеня 1410 году разьбілі пад мясцо-васціяй Грунвальдам крыжацкую армию, вызвалішы аж на 500 год Усходнюю Эўропу ад пагрозы нямецкага экспансіі. Дзе-ля таго, што ў згаданай бітве нашыя прадзеды, якія складалі асноўнае жыхарства Вялікага Княства Літоўскага, адыйграли ролю ці на большую, чымся Палікі, да рэчы будзе прыгадаць з нагоды гэтых угодкаў беларускаму грамадству Грунвальдз-скую бітву, як адну з выдатных падзеяў наша слава-нае мі-нуслаць.

Кароткія весткі аб Крыжацкім Ордэне

Крыжацкі Орден рыцараў-манахаў быў арганізаваны Нем-цамі ў 1189 годзе дзеля абароны Ерусалімскага каралеўства ад арабскага наступу. Калі, пасля дагоўга якія з цягома змаганьня, Ерусалімскіе каралеўства было ўсё-ж апанаванае Арабамі, усе рыцарскія законы, што баранілі сівітых мясцінай, у тым лі-ку й Крыжацкі Орден, поўная назва якога была «Тэўтонскі Орден імя Багародзіцы Ерусалімскай», згубілі сэнс свайго існаванія. У 1210 годзе вялікімі містрам Тэўтонскага Ордэну стаўся Герман фон Залыца, выдатны арганізатор, палітык і дыпломат. Вось ён і зьявіўшыся на ўсходніх ўзбіярэжжа Балтыцкага мора, дзе жылы ўсцяжкі яшчэ паганская балтыцкая племяны Прусы, Жамойць, Аўкштота ды інш. Атрымаўшы згоду тагачаснага Папы Рымскага на перасяленне Тэўтонскага Ордэну ў Прускую зямлю ў згоду Мазавецкага князя Кан-рада, які непасярэдна мяжаваўся з Прусамі, Тэўтонскі Орден, на чале з вялікімі містрами фон Залыца, прыбыў у 1229 годзе ў Хэлмшчызу на Памор'е, вызначаную яму дзеля першага па-сялення князем Канрадам.

Польскія ўдзельнікі князі ѹ біскупствы гасцінна прынялі падзялі-манахаў-рыцараў, якія баранілі Гасподнія Гробу ад нявер-ных і дали ім услядную дапамогу. Орден пачаў бацьцерці і рась-ці, папаўняючы свае шэрштавыя падкаманды, што прыбывала ў Хэлмшчызу з іншых краінаў, а перадусім з Нямецчыны.

Неўзабаве Орден гэтак памацнёў, што пачаў наступ на Прусы і, на гледзлы на іхны супраціў, звяяваў прускія землі на пра-цигу піцідзесяцёх год. Прусы былі сілком ахрышчаны, пры-чым хрысціянства нақідалася ім у нямецкай форме. Тыя-ж

з іх, што былі асабліва ўпорысты, вынішчалі фізычна. Здабываны Ордэнам год па годзе прускія прасторы каланіза-валіся сялянамі й мяшчанамі, прывожанымі з Нямецчыны. Да сярэдзіны 14-га стагодзьдзя на прасторы Пруссіі было ўжо 1 400 вёскі, заселеных Немцамі ѹ зынчанымі Прусамі, ды 93 га-рады з нямецкім мяшчанствам. Гэткім чынам, на Прусы пау-сталі нямецкія дзяржавы, якія кіраваліся манахамі-рыцара-мі, папулярна званы «Крыжакамі» з тae прычыны, што яны апраналіся ѹ белыя плашчы з нашытымі на іх вялікімі чорны-мі крýжамі. На сваю сталіцу Крыжакі збудавалі монумент цвярдзіну Марыенбург, пераназваную пасльей Мальборкам.

Паводле свае нутране арганізацыі, Крыжакі Ордэнам дзя-ліўся на трэх групах. Першая — складалася з прадстаўнікоў аристакратычных радоў, што зваліся «братамі-рыцарамі». Яны займалі камандныя становішчы ѹ войску ѹ вышэйшыя пасады ѹ адміністрацыі Ордэну. Другую групу складалі «браты-святары», якія выконвалі ў Ордэне севяцкія абавязкі. Да трэціх груп належылі «браты-службоўнікі», якія выконвалі ніжэйшыя функцыі ѹ войску ѹ аблуговівалі братоў-рыцараў.

Усе браты, што належылі да згаданых трох груп, былі манахамі ѹ не маглі жаніцца. На чале Ордэну стаяў вялікі містр, які выбіраўся на ўсё жыццё і генеральнай капітулай Ордэну ѹ заслужанымі братамі-рыцарамі. Выбраны капітулай вялікі містр зацвярджаўся Папам Рымскім і імпразатавам Св. Рымскія Імпэрыя. Заступнікам вялікага містра быў вялікі комтур. Вялікі містр быў галавою дзяржавы ѹ галоўным камандуючым узброеных сілай Ордэну. Пры вялікім містру быў цэлы штаб рицараў, якія выконвалі тяжкі дзяржавы функцыі, што выконваючыся пры кожным заходні-зўярэйскім манарху. Паводле адміністрацыйнай падзелы, крыжацкая дзяржава дзя-лілася на акругі, якія называліся камтурыямі. На чале камту-рыяў стаялі комтуры, якія былі адміністроўскімі кіраўніка-мі сваіх камтурыяў, а ѹ выпадку вайны — і камандзераў вой-ска гэтых камтурыяў.

Крыжацкая войска было найлепш арганізаваным і дысцы-плинаваным войскам у ўсёй тагачаснай Эўропе.

Яшчэ перад перасяленнем Крыжацкага Ордэну ѹ прускія землі, у Нямецчыне быў арганізаваны біскупам Альбертам Ор-ден манахаў-рыцараў, названых «Мечаносцамі», з мэтай ра-

спаўсюджваньня хрысціянства на ўсходзе Эўропы. У 1202 годзе Мечаносцы высадзіліся на ўсходнім беразе Балтыцкага мора ѹ Лівоніі (сінянняя Лапівія), заснавалі цвярдзіну Рыгу, якія звяяваў прыпадовую базу, і пачалі заваёваць паганская баліцкі племяны Лівія, Кура́ды і інш., навараочваючы іх у хрысціянства. Падтрымованы нямецкімі дзейнікамі, Орден Мечаносцаў хутка звяяваў усходніе ўзбіярэжжа Балтыку да Фінскага затокі ѹ пачаў нападаць на землі Наўгародзкага рэ-спублікі. Папулярна, Орден Мечаносцаў звяяваўся «Лівонскім», таму далей у гэтym артыкуле, яй буду называць яго Лівонскім Ордэнам.

Дзеля таго, што й Крыжацкі й Лівонскі Ордэны былі, паводле свайго складу, чиста нямецкія й палітыка іхнай была адноўлівака пранямецкай, дык у інтарэсах гэтая палітыкі было задзічанычна згаданы Ордэнам ѹ ваду дзяржаву. Адым, на перашкодзе гэтаму стаяла Вялікае Княства Літоўскага, заходні землі якога сягала Балтыцкага мора ѹ убівалі клін між уладанынамі двух Ордэнаў. Тому, Крыжакі й займелі сваёю мэтаю зламаць магутнасць Вялікага Княства Літоўскага дзе-ля зліцця ѹ ўадно гаспадарства зь

Зъ беларускага жыцьця

У Беларускім Інстытуце Навукі і Мастацтва

Выданыне чароднае кнігі часапісу
Інстытуту

На навуковым паседжаніні Інстытуту 13-га лютага сёлета пастаноўлена пачаць зібранінне матар'ялаў і грошу ў ча- родную книгу літаратурна-мастака-на- вуковага часапісу Інстытуту «Конадні». Для зреалізавання гэтага сабры БІНіМ, што былі на паседжанні, забавязаліся сплаціцца сяброўскім складкам за мінулы ё сёлетны гады (на пяць даляраў у год) і адначасна скласці аднаразовую ахвяру на выдавецтва Інстытуту ў вышыні 20 даляраў.

У выніку гэтай пастановы ѹ складак ды ахвяраў, што ўжо надышлі, пайстала магчымасць выданыня чародной кни- гі часапісу «Конадні», якая выйдзе ў яшчэ сёлета, як гадавікі, і будзе друкавацца ў Нью-Ёрку. У сувязі з гэтым Управа БІНіМ заклікае ўсіх сяброў дасылаць на адрые Управы свае працы ѹ творы, прызначаныя да друку ў часапісе.

Адначасна Управа Інстытуту звара- чаеца да ўсіх сяброў, што ѿчэ не сплаціці сяброўскі складак за мінулы ё сёлетны гады, зрабіць гэта цяперы да разам скласці ѹ меру магчымасці, згодна з пастановой на паседжанні Інстытуту, аднаразовую ахвяру на выда- вецтва БІНіМ, каб гэтым прысьпешыць справу выданыня гадавіка Інстытуту. Грошы трэба слашы на адрые скарбнікі БІНіМ, сп., інж. Міколу Гарошку. Ягоны адрсы:

Mr. Nicholas Horoshko,
60—14, 56 Ave.
Maspeth 78, L. I., N. Y.

Збор твораў Алеся Гаруна

У сувязі з саракавымі ўгдкамі съмер- ці пісьменніка Алеся Гаруна, што прыпадаюць 28 ліпеня сёлета, на пасе- джанні Інстытуту пастаноўлена пачаць вечарыны было шмат гасцей, а асаблі- вай украінскай моладзі. Таксама прыхалі гасці в Дэтройту й Лёндану, Канада. Падчас вечарыны была разыграная ля- тарэя. Вечар прайшоў вельмі ўдала і ве- села. Сылавічка Іра Каліядзі пад арке- стру прыспявала некалькі танцаў. Шы- ража падзяка належыцца для Жаночага Зтуртавання па буфет, а таксама ўсім, хто дапамог у арганізаціі і пра- вядзенні вечару.

Ужо Інстытут пачаў камплектаванье- не твораў Гаруна. Зробленыя фатакопіі з зборніка ягоных вершаў «Матыні дар» і некаторых вершаваных і празічных твораў, што не ўвайшлі ѹ гэты зборнік.

ПАРАД ЛЯЛІНСАЦІ

(Заканчэнне з 3-й бач.)

інші, каб выкананы свой абавязак перад бацькаўшчынай і каб выказаць сваю ля- лінсасць да гэтася славодободы краіны, якая нас выгнанцаў прытуліла і не заба- раніле, а, наадварот, заахвочва любіць шанаваць і змагацца за сваю далёкую бацькаўшчыну Беларусь і знаёміць съвет- саўнай праблемай, з нашай крыйдай.

І гэта вельмі добра, што не так і шмат з паміж нас перастала цікавіцца весь та- кім перадам-дэмантраціяй і не прыняло ўдзелу ў гэтым парадзе. Дзяяканьне Богу, мы старэйшыя маем ужо нашу змену — нашу моладзь і дзяцей, якія токурыжожа ѹ годна рэпрэзентавалі на гэтым Парадзе Беларусь і будучу рэпро- зіраваць яе на будучынно.

3. Ст.

Аб сумленнасці навуковых досьледаў

(Працяг з бач. 1)

край, каб прамоўчыць апошні сказ Эцю- ду, у якім Палуун гаворыць, абы чым гэта кропіць ён нікам, лясым і балотам, па- нуркім вёскам і пакрыўдженым сыном. А кропіць ён вось што «Зъ вялікім съязнам віншую! Зъ вялікім съятам. Вя- лікі Беларускі народзе! Хрыстос Ува- скро!»

Весь вам, як ў выніку адпаведнай марксістычнай ампутаціі інтэрпрата- ціі твору, ён з глыбокім ролігінага ѹ беларускага нацыянальна-прыемічнага па- ратаварыўся ѹ нейкі рэвалюцыйны залік неизначанага характару, каб яго можна было прадставіць як залік да бальшавіцкай рэвалюцыі, да чаго зусім нязвужна імкнуліся аўтары артыку- лу. Ні можна тут гаварыць хоць-бы аб цені нейкай «сумленнасці»?

Што-ж тычыцца таго, што Сяргей Па- луун быў за «дружбу паміж народамі», дык, будучы парадачным чалавекам, патрыётам свае паняўленіе Бацькаў- шчыны, ён, як і кожны іншы парадач- ны чалавек, інакшым быць і ня мог. Яго асабіста шмат лучыла з Украінай ён цікавіўся лёсам іншых падбітых на- родоў царскай імперыі, ён, напрэч, на- быў ворагам і расейскага ці польскага народа. Але факты зьяўляюцца і тое, што ён рагуча асуджаў гвалтоўнае на- кідванне беларускаму народу чужой

культуры, асуджаў тое, што Масква ў сяняні праводзіць на нашай бацькаў- шчыне. У тым-же «Віллікодным эпізоде» Палуун, мік іншага, прыгадаў сваю народу: «Боцатам чужой культуры звільжвалі твае съячаніні смагай съячаніні вусны. Лепшых тваіх сыноў ад- дырвалі ад цябе, прымушалі іх зрабіцца зраднікамі... Іх ніяма з табой!» З самага малку адрывалі ад роднай глебы, ат- рушілі зрадлівай. Ты цірпеў муки, але ні ўмёр. Глыбока, глыбока ты хаваў сваю душу. Хрыстос быў з табой у тваіх му- ках, і ён разам з табой цірпеў іх...»

...Звільжвалі і далей звільжва- юць. Але, хутчэй рак съясціні, чым съячаніні, пры хвалёной «передадой са- венцай ломакратыі», Ларчанка ім яму падобны сможа крыкнучы ці прамові- да сваёго народу так, як Купала. Ко- лас ці Палуун малгі крыкніць і пра- маўліць навет пры маскоўскіх деспа- тах-царох. Калі-б ён съячаніні адважні- ўся. Ен ведае, што ціперашнія крамлёў- скія валадары царскіх деспатаў далёка апярэдзілі. Таму, кропічы луш, і гандлюючы сумленнем навукоўца ён іграе зь імі ў дудку, каб захаваць свае високія становішчы.

M. Кручкоўскі

БАЦЬКАЎШЧЫНА

Аркестра беларускага школкі

Акрамя аркестры «Палесье» між школянна моладзідзю былі музыканты таксама ѹ навет на раз падыгрывалі сваім слабом для танцу пры выступах. Цілер сп. К. Кіслы заранізваў іх і ву- чыць іншых на струнных інструментах. Ужо аркестра налічвае калі 10-ці юна- чак і юнакоў. Сп. К. Кісламу належыцца за гэта вялікай падзяка, а таксама ѹ іншыя дапамогі моладзі.

*

22-га травеня агульнымі сіламі беларускага калёні ѹ Кліўлендзе быў нала- джаны банкет для харыстых і дэргыгентаў сп. К. Кіслага, якога якраз на гэты дзень прыпала дзень народзінаў. Банкет распачаўся а 1-ай гадз. пападні ѹ съватыцы Беларускага Дому. Сп. К. Кісламу харыстых даручылі падзякі. З прамо- вамі выступалі: Ул. Літвінка — адміні- стратар хору, М. Гумен — старшыня Царкоўных Рады, Ул. Дунец — кіраўнік моладзі, а таксама сам дырыгент. Усе падкірэзілі вялікай значаныю хору, які ў Царкве, гэта і ѹ съвецкім жыцьці, а таксама ахвярную працу дырыгента сп. К. Кіслага. Тут ёсьць два хоры: хор цар- коўні й хор моладзі, але той самы ды- ригент і амаль усе тая самыя харысты. Дырыгент з свайго боку заклікаў моладзі і старэйшых, каб прымілі ўздел у хору, бо хор колькасна невялікі. Харысты ѹ госьці съпявалі песьні народ- дыні і патрыйтні. Час прайшоў вель- мі прыменна для ўсіх.

Ул. Д.

БАГДАНОВІЧАВАЯ ГАДАВІНА У ЛОС АНДЖЭЛЬСЕ

Уядзелю 22 травеня г. г. беларускай калёні ѹ Лос Анджэлесе адзначыла 43-годдкі съмерці нашага песьніара Максіма Багдановіча. Прывітаў прысутных і адчыніў Акадэмію Старшыня мясцовага Аддзелу БАЗА.

Рэфэрэт аб жыцьці і творчасці Мак- сіма Багдановіча прачыталі Сп. Каця- рына В. А. Сп. Фаня Канановіч прачы- тала «Алакрыфі».

Пасылья Акадэміі, пры шклянцы гар- баты, съпявалі песьні на слова пээты М. Багдановіча. Паважна і ѹ добрым спробоўскім настрою закончылі Беларусь падзякі і падзялілі вялікай пасылькай на ту пасыльку, якія дзякуюць за прынесеныя памяці нашага вы- датнага пээты.

Прысутны

Весткі з Эўрапейскага Інстытуту

(Узгадаваныя моладзі эўрапейскіх уцекачоў)

Каб адзначыць сваё заснаваньне, «Эў- рапейскі Інстытут» выдаў адмысловыя значакі, даход з якіх мае пайсці на ар- ганізацію звільжваліць харыстыні, леген- дарысці з эвангелічнай апавяданіяй, не- праудападбансці имат якіх апісаныя і падрабязнасці з жыцьцю Хрыста. Гаворачы прасцяцей, Эвангельле называ- лі выдумкай, якіх імае каўэнтні ў гісторы. А вось тэксты, знойдзены ў 1947-ым годзе, апісваюць тое асяродз- дзе, зь якога выйшлі першыя пасылькі ўцекачоў Хрыста, тая часы, калі першы раз пачалася прапаведзь Эвангельля; яны дзякуюць за прынесеныя памяці нашага вы- датнага пээты.

Памажэце, пакуль яшчэ час! Парала- гаць за значок «Эўрапейскага Інстыту- ту» — гэта найменшая ахвяра!

За «Эўрапейскі Інстытут» — Інстытут узгадаваныя моладзі эўрапейскіх уцекачоў

Ю. Станкевіч, сакратар

Просім зварачацца на адрыс:

„European Institute“
Institut for the Education of the European Refugee Youth

P. O. Box 1973

General Post Office, New York, N. Y. USA

ХОЧАШ ЗРАБІЦЬ СВАЙМУ БЛІЗКАМУ ПРЕІМЕНАСЦЬ

І АДНАЧАСНА КАРЫСЦЬ ДЛЯ БЕЛАРУСКАЙ СПРАВЫ, НАДА- РУЙ ЯМУ КАМІЛЕКТ КНІЖАК

ВЫДАВЕЦТВА

«БАЦЬКАЎШЧЫНЫ»

БЕЛАРУСЫ ТАРОНТА, ГАМІЛЬ- ТОНУ, АШАВЫ, ЛЕНДАНУ

І ВАКОЛІЦАУ!

КАЖНАЕ НІЯДЗЕЛ А ГАДЗ. 7-И

ВЕЧАРАМ СЛУХАЙЦЕ

БЕЛАРУСКІЯ

РАДЫЯПРАГРАМЫ

З РАДЫЯСТАНЦЫ СНВО

У ОАКВILLE, ONT.

НА ХВАЛЯХ 1250

ПАДТРЫМОУВАЙЦЕ IX

АБВЕСТКАМІ

Пішыце на адрыс:

127 Dovercourt Rd, Toronto 3, Ont.

АБАВЯЗКАМ КАЖНАГА БЕЛАРУСА

ЕСТЬ ЧЫТАЦЬ, ПАШЫРАЦЬ І ПАД- ТРЫМЛІВАЦЬ «БАЦЬКАЎШЧЫНУ».

Дакументы аб раннім хрысьціянстве

У 1947-ым годзе ў Палестыне, калі берагу Мёртвага мора здарылася падзея, якія вельмі рэдка здарыўца ў гісторы археалёгіі: нейкі Араб-бедуін зусім прыпадкова знайшоў у пячоры цалую клекцию старажытных скрутак, съпісных незрозумелых для яго знакамі. Знаходка ўсіх засядаў археалёгам і гісторыкам, якія з'яўляліся такімі самімі скрутакі, але пасыльныя такія самыя скрутакі, а пасыльныя будынкі, судзізде, мазны... Найлепшыя ўніверсітэты паслалі ў Палестыну экспедыцыі спынілістых, якія пачалі распісыванаць знойдзеныя тэксты, а таксама распісыванаць знойдзеныя скрутакі, а пасыльныя будынкі, мэбля... Найлепшыя ўніверсітэты паслалі ў Палестыну экспедыцыі спынілістых, якія пачалі распісыванаць знойдзеныя скрутакі, а пасыльныя будынкі, мэбля... Найлепшыя ўніверсіт